

**Міністерство освіти і науки України
Ботанічний сад ім. акад. О.В. Фоміна Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації
Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка**

**Міністерство екології та природних ресурсів України
Кременецький ботанічний сад
Національний природний парк «Кременецькі гори»
OeAD-Kooperationsstelle Lemberg,
Außenstelle der Botschaft für Wissenschaft und Bildung der ÖB Kiew**

БЕССЕРІВСЬКІ ПРИРОДОЗНАВЧІ СТУДІЇ

**Збірник тез Всеукраїнської наукової конференції
з міжнародною участю**

**Кременець,
1 - 3 жовтня 2014 р.**

Кучинська О.П., Дем'янова О.В., Юрченко М.В., Банарь І.О., Рябий М.М.

ФОРМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДНОМУ ПАРКУ «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ»

Національний природний парк «Подільські Товтри»

e-mail: kuch20@mail.ru

У Декларації тисячоліття ООН однією з фундаментальних цінностей визнано повагу до природи. Адже зміни у ставленні до природи, у поведінці людини в довіллі, суспільстві – це передумови зміни моделей споживання, життєдіяльності та виробництва.

Сьогодні глобальні негативні зміни, котрі виникли у навколишньому природному середовищі викликають низку суперечок і думок. Але, все ж таки наукова спільнота дійшла висновку, що власне екологічна освіта та виховання кожної окремої людини і суспільства в цілому може частково вирішити таку важливу та актуальну проблему соціуму (Концепція..., 2002). Для нормального співіснування людини і природи необхідне виховання нової особистості, здатної гармонійно співіснувати з усіма живими істотами, жити і діяти, удосконалюючи світ, не підриваючи основи розвитку майбутніх поколінь.

Здатність застосовувати різноманітні одержані екологічні знання й досвід у повсякденних життєвих ситуаціях, керуючись пріоритетністю екологічних цінностей, – і є усвідомлення особистої причетності до екологічних проблем і відповідальності за екологічні наслідки власної побутової діяльності та свідоме ресурсозбереження. Саме природоохоронні установи мають унікальну природну базу, яка використовується для проведення екологічного навчання школярів, студентів, молоді та інших верств населення (Положення..., 1998).

Національний природний парк „Подільські Товтри” є осередком еколого-освітньої роботи на Поділлі. Національний природний парк „Подільські Товтри” за своєю територією є найбільший у Європі (261,316 га) і охоплює 3 адміністративних райони: Кам'янець-Подільський, Чемеровецький та Городоцький. На його території знаходиться 204 населених пункти, в яких проживає майже 250 тис. чоловік. Одним з головних аспектів нашої діяльності є еколого-просвітницька робота з населенням.

Еколого-просвітницька діяльність парку спрямована на активізацію населення до проблем природно-заповідних територій, на формування уявлення про унікальність та цінність як територій парку, так і навколишнього природного середовища в цілому. Для досягнення поставлених завдань проводиться популяризація екологічних знань, впровадження нових форм і методів екологічної освіти та виховання, розвиток сприятливих умов для організованого туризму і відпочинку й інших видів рекреаційної діяльності в умовах дотримання режиму охорони природних екосистем. Саме з цією метою в структурі парку створений відділ рекреації та екологічної освіти, діє науково-освітній центр, відкрито музейні експозиції, виставкові зали. Тут можна ознайомитись з флорою та фауною Поділля, геологічною структурою території, а також прослухати лекції про екологічний стан регіону, історію розвитку, діяльність і структуру парку, рідкісні види рослинного та тваринного світу. Експозиція музею насичена різноманітними експонатами – це той цінний чинник, який дає змогу уявити природні, історичні та сучасні процеси, їх зміну під впливом антропогенної дії. Тут проводяться лекції, бесіди на екологічну тематику з учнями, відвідувачами та гостями, демонструються фільми про НПП «Подільські Товтри», проводяться конференції, семінари, тренінги, наради з питань охорони та збереження природних ресурсів. Для проведення еколого-освітньої роботи в віддалених населених пунктах парку подібні екоцентри діють в смт. Стара Ушиця, смт. Чемерівці, с. Китайгород, смт. Сатанів, плануємо відкрити сезонні екоцентри в рекреаційних зонах поблизу с. Колодіївка та с. Сокіл. Також проводяться виїзди фахівців парку в загальноосвітні навчальні заклади районів з пересувними виставками, використовуючи архівні експонати, виступи та бесіди з учнями на різні теми екологічного характеру з використанням мультимедійних засобів, школам надається поліграфічна продукція, інформація та матеріали з питань охорони природи.

терофіт; ентомофіл; барохор, гідрохор. Реліктовий вид. Занесений до Червоної книги України (1996, 2005), Червоного списку водних макрофітів України (1993) та Додатка I Бернської конвенції. На території Північного Поділля знайдений у водоймі с. Лішня Кременецького р-ну Тернопільської обл.

Перелік і аналіз гідрофільних видів Бернської конвенції на території Північного Поділля є лише результатом підбиття підсумків на даний момент і відкритий для наступних досліджень.

Вініченко Т. С. Особливості поширення видів рослин Бернської конвенції на території України / Т. С. Вініченко. // Матеріали міжнародної конференції молодих учених [„Актуальні проблеми ботаніки та екології”]. – Умань, 2005. – С. 43-44.

Вініченко Т. С. Рослини України під охороною Бернської конвенції / Т. С. Вініченко. – К. : Хімджест, 2006. – 176 с.

Макрофиты – индикаторы изменений природной среды / [Д. Дубына, С. Гейны, З. Гроудова и др.]. – К. : Наук. думка, 1993. – 434 с.

Червона книга України. Рослинний світ / [відп. ред. Я. П. Дідух]. – К. : Глобалконсалтинг, 2009. – 912 с.

Чопик В. І. Каталог видів флори і фауни України, занесених до Бернської конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі / В. І. Чопик. – К. : Фітосоціоцентр, 1999. – С. 5.

Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats Bern, 19. IX. 1979. <http://conventions.coe.int/>. Cited July, 26, 2013.

БЕССЕРІВСЬКІ ПРИРОДОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць

Матеріали подані мовою оригіналу

Макет обкладинки – Юрчук С. П.

Автори несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також за добір і точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

Підписано до друку 16.09.2014 р., Замовлення №232
Формат 60x90/8. Гарнітура Times New Roman Cyr
Папір офсетний. Друк RISO.
Ум. друк. арк. 18.8. Обл. видавн. арк. 12.5
Тираж 140 прим.

Видруковано у видавничому центрі Кременецького обласного
гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка
47003, вул. Ліцейна, 1, м. Кременець

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ТР №16 від 14.04.2003 р.